

Павло ДУДКІН

к.е.н., доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету Імені Івана Пулюя

Назарій ТАВАНЕЦЬ

аспірант кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету Імені Івана Пулюя

ПРОК'ЮРЕМЕНТ В СИСТЕМІ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Реформа децентралізації влади в Україні актуалізувала потребу удосконалення механізмів управління соціально-економічним розвитком регіонів та територіальних громад, задіяння сучасних інструментів їх інфраструктурного та ресурсного забезпечення, які б сприяли максимальному задоволенню всіх суспільних, і перед усім – безпекових, соціальних та економічних, потреб.

В даному аспекті, чільне місце займають технології публічних закупівель, що активно використовуються у європейській практиці муніципального управління, зокрема – прок'юремент. В умовах України, останній дозволяє забезпечувати публічні потреби органів державної влади та місцевого самоврядування у товарах, роботах і послугах за публічні кошти у порядку, встановленому чинним законодавством [1,2].

Основним призначенням прок'юременту (public procurement) в системі публічного управління є забезпечення, перед усім, потреб організацій публічної сфери (освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, міського транспорту, соціального забезпечення, закладів інфраструктури, охорони довкілля та інших) в товарах, послугах й роботах на засадах максимальної прозорості та ефективності використання коштів (державного та місцевих бюджетів, фондів, грантів, програм тощо). Це дозволяє вирішувати проблеми місцевого економічного розвитку та формувати комфортне та безпечне середовище для життєдіяльності мешканців територіальних громад.

На думку науковців, «прок'юремент – це конкурсна система закупівель в ринковій економіці, що базується на принципах

прозорості проведення торгів, справедливості товарного обміну, економічності, ефективності та підзвітності обмінних операцій, обов'язковості виконання контрактних умов» [3]. Це спеціальна система технологій публічних закупівель, що дозволяють задовольнити першочергові потреби соціально-економічного розвитку держави, регіонів та громад в умовах конкуренції, що зменшує витрати публічних коштів (перед усім – бюджетних) при здійсненні таких закупівель.

В сучасних умовах технології прок'юременту реалізуються через систему Prozorro та акумулюють в собі сукупність «інструментів, методів і прийомів, що регламентують організацію та проведення торгів на конкурсній основі, і передбачають придбання необхідної кількості матеріальних та інших ресурсів з найменшими витратами, шляхом оголошення публічних закупівель» [4]. За підсумком такої закупівельної кампанії замовник (орган державної влади чи місцевого самоврядування) повинен «знайти постачальника, який запропонує йому мінімальну ціну за необхідний предмет закупівлі (товар, послугу або роботу). Всі процедури в рамках прок'юременту спрямовані на пошук такого контрагента» [4].

Розвиток прок'юременту (зокрема, через систему Prozorro) позитивно впливає на розвиток національної та регіональної (локальної) економіки, адже: уможливає відкритість та прозорість у сфері розподілу публічних фінансів та інших ресурсів; сприяє конкурентним засадам проведення публічних закупівель і доступу до них широкого кола постачальників; дозволяє учасникам торгів максимально орієнтуватись на потреби замовників (номенклатуру, технічні та якісні характеристики продукту (товару, роботи чи послуги), дотримуватись обумовлених термінів та способів постачання, а також вимог щодо оплати; стимулювати до участі в публічних закупівлях якомога більшу кількість потенційних учасників електронних тендерів (до прикладу, через платформу SmartTender); досягати ефективності та результативності процесів ресурсного забезпечення розвитку громад.

Органи місцевого самоврядування в останні роки, особливо в умовах воєнного стану, активно застосовують технології прок'юременту [5]. Так, в Тернопільській міській раді повноваження в даній сфері покладені на відділ публічних закупівель, який «здійснює організацію та проведення процедур закупівель/спрощених закупівель в інтересах Тернопільської

міської ради на засадах об'єктивності та неупередженості; забезпечує добросовісну конкуренцію серед учасників закупівель; максимальну економію, ефективність та пропорційність; відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; недискримінацію учасників та рівне ставлення до них; об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі; запобігання корупційним діям і зловживанням» [6].

В Тернопільській міській раді прослідковується позитивна тенденція щодо здійснення публічних закупівель, так за процедурою відкритих торгів у 2021 році було укладено 14 договорів на суму 6649,2 тис.грн, у 2022 році 11 договорів на суму 6420,8 тис. грн., у 2023 році 14 договорів на суму 19847,3 тис. грн. [6]. Важливо, що в міській раді здійснюються публічні закупівлі і за запитами військових частин.

Як, свідчить практика, предметом публічних закупівель на рівні Тернопільської міської ради переважно є потреби соціальної сфери та інфраструктурного забезпечення громади, як от: «послуги інформаційних агентств з розміщення інформації на медійних площинах щодо благоустрою Тернопільської міської територіальної громади; виготовлення проектно-кошторисної документації по об'єкту: будівництво та підведення зовнішніх мереж до багатоквартирного житлового будинку; поточний ремонт, експлуатаційне утримання мостів та шляхопроводів в м. Тернополі; послуги з благоустрою населених пунктів – поточний ремонт прибудинкових територій та міжквартальних проїздів мікрорайонів міста та ін.» [6]. Цікавим є те, що до процедур публічних закупівель на рівні громади залучаються і європейські учасники, цьому приклад – закупівля Тернопільською міською радою нових низькопідлогових тролейбусів за кошти Європейського інвестиційного банку (Contract Notice).

Можемо підсумувати, що механізм прок'юременту дозволяє реалізовувати сучасні підходи до здійснення публічних закупівель на рівні органів місцевого самоврядування, перед усім в умовах цифровізації та необхідності адаптивного реагування на виклики зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19_31 (дата звернення: 20.05.2020).

2. Про Стратегію реформування публічних закупівель («дорожню карту») : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 р. № 175-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>.

3. Смиричинський В. Про використання логістичних підходів в системі закупівель за державні кошти *Вісник ТНЕУ*. 2008. № 1. С. 37–42.

4. <https://smarttender.biz/terminy/view/prok-yurement/>

5. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування». Постанова КМУ від 12 жовтня 2022 р. № 1178. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/KP221178>

6. Матеріали відділу публічних закупівель Тернопільської міської ради. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/vikonavchi-organi-radi/upravlinnya--viddili/46268.html>

Олена ДУДКІНА

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу,
Західноукраїнський національний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ПІДХОДІВ В СИСТЕМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Однією з визначальних ланок соціальної сфери суспільства, що формує рівень та якість життя громадян, забезпечує умови задоволення суспільних потреб та, у підсумку – досягнення сталого розвитку, є система охорони здоров'я. Сучасна парадигма управління сферою охорони здоров'я ґрунтується на розумінні здоров'я як медичної, соціальної, а також економічної категорії. Адже воно є первинною передумовою нормальної життєдіяльності людини, базовим активом розвитку економіки та, одночасно – інтегральним показником успішності розвитку суспільства.

З огляду на це, у Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року констатовано її цільовий орієнтир – «вдосконалення та розвиток системи охорони здоров'я населення, гарантування доступності та раціонального використання в державі ефективних